

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΡΑΠΤΗ ΩΡΙΑΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (Ομηρικά έπη – Ιλιάδα) Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο: Ραψωδία Π (στ. 692-782 με παραλείψεις)

Ποιον πρώτον και ποιον ύστερον εγύνωσες στην μάχην,
Πάτροκλε, σπώταν οι θεοί σ' εκάλεσαν στον Άδην;
Έπεσε πρώτα ο Άδρηστος· ο Αυτόνοος κατόπιν,
ο Επίστωρ, ο Μελάνιππος, ο Πέριμος Μεγάδης, 695
ο Έχεκλος, ο Έλασος, ο Μούλιος και ο Πυλάρτης,
κι οι άλλοι εδειλοψύχησαν κι εφύγαν όλοι εμπρός του.

Και τρεις εσκάλωσε φορές ο Πάτροκλος στο τείχος
και τρεις τον εξετίναξεν ο Φοίβος με τα χέρια
τ' αθάνατα κτυπώντας του την φωτεινή ασπίδα.
Αλλ' ότι ως δαίμων τέταρτην φοράν εχύθη ο ήρωσ, 705
φοβερήν του 'βαλε κραυγήν ο Απόλλων και του είπε:
«Πάτροκλε διογέννητε, δεν έχει ορίσ' η μοίρα
των αποτόλμων Τρώων συ την πόλιν να πορθήσεις,
ούδ' ο Αχιλλεύς, εις την ανδρεία περισσ' ανώτερός σου».
Είπε, κι ευθύς ο Πάτροκλος μακράν εσύρθη οπίσω 710
για να αποφύγει την οργήν του μακροβόλου Φοίβου.

Και ο Έκτωρ δεν εφρόντιζε τους άλλους να φονεύει
αλλά τους ήπρωγε στον Πάτροκλο επάνω.
Και από τ' αμάξι ο Πάτροκλος επήδησε κρατώντας
την λόγχην με τ' αριστερό, κι εφούκτωσε με τ' άλλο
χοντρό λιθάρι δοντερό, κι αντιστυλωμένος 735
το 'ριξε και τον Έκτορα εκτύπησε απ' ολίγο.
Αλλ' όμως τον ηνίοχον τον Κεβριόνην ήβρε,
που ήταν νοθογέννητος του δοξασιού Πριάμου,

ενώ κρατούσε τα λουριά, μες στο μεσόφρυδό του,
και ο τραχύς λίθος σύντριψε τα φρύδια, και όλο εσπάσθη 740
το κόκαλο, και καταγής επέσαν οι οφθαλμοί του
αυτού εμπρός στα πόδια του· και απ' τον λαμπρόν του θρόνον
έπεσε κάτω ως βουτηχτής και εβγήκεν η ψυχή του.
Και τότε τον ανάπαιξες, ως Πάτροκλε ιπτόμαχε,
«Ω κοίτα! Πόσο είν' ελαφρός που εύκολα βουτάει! 745
μες στο ιχθυοφόρο πέλαγος αν τύχαιεν εκείνος,
και μέσα σ' άγρια κύματα θα επήδ' από την πλώρην
να ψάξει στρείδια και πολλούς μ' εκείνα να χορτάσει·
τόσο εύκολ' απ' την άμαξα στο σιάδι αυτός βουτάει·
είναι κι οι Τρώες βουτηχταί πιδέξιοι, καθώς βλέπω». 750

Και ως μάχονταν ολόγυρα εκεί στον Κεβριόνην,
λόγχες εμπήχθησαν πολλές και φτεροφόρ' ακόντια
και ασπίδες σκούνησαν πολλές λιθάρια φουκτωμένα.
Και αυτός στο μέσο απέραντος στον στρόβιλον της σκόνης 775
κοιτάμενος τους ιππικούς αγώνες λησιμονούσε.
Και όσον ο ήλιος έλαμπε στα μεσουράνια μέρη
κτυπιόταν κι έπεφταν πολλοί και απ' τα δύο μέρη ομοίως·
και άμ' έγειρεν ο ήλιος, όταν τα βόδια λυώνται,
τότ' ενιζούσαν οι Αχαιοί χωρίς να θέλ' η μοίρα. 780
Και από τ' ακόντια ξεσύσαν τον ήρωα Κεβριόνην
μακράν των Τρώων, κι έπειτα τον γδύσαν απ' τα όπλα.

Ερωτήσεις

1. Ποια στοιχεία από το παραπάνω απόσπασμα της ραψωδίας Π αποδεικνύουν ότι ο Πάτροκλος πραγματοποιεί την **αοι-στεία** του σε αυτό το σημείο της *Ιλιάδας*; (2,5 Μονάδες)

2. Με ποιο τρόπο πεθαίνει ο ηνίοχος του Έκτορα; Γιατί γίνεται μάχη γύρω από το σώμα του και ποιοι το παίρνουν τελικά; (2,5 Μονάδες)

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

3. Πότε ο Πάτροκλος φέρεται αλαζονικά και πραγματοποιεί ύβρη, στο παραπάνω απόσπασμα της ραψωδίας Π; (2,5 Μονάδες)

4. Σημειώστε αν είναι σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) οι παρακάτω προτάσεις. (2,5 Μονάδες)

- Ο Έκτορας ήταν ετεροθαλής αδελφός με τον ηνίοχό του.
- Ο Πάτροκλος ήταν πάνω στο άρμα του, όταν σκότωσε τον Κεβριόνη.
- Η μάχη για το σώμα του Κεβριόνη έληξε, όταν άρχισε να βραδιάζει.
- Ο Πάτροκλος κατά τη διάρκεια της αριστείας του προειδοποιήθηκε από τον Δία να σταματήσει την έφοδό του προς την Τροία.
- Ο Πυλάρτης ήταν ένα από τα θύματα του Πατρόκλου.

5. Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω φράσεων με τις κατάλληλες λέξεις. (2,5 Μονάδες)

- Οι Αχαιοί πήραν ως _____ τα όπλα του Κεβριόνη.
- Ο Πάτροκλος παρομοιάζει τον Κεβριόνη με έναν _____.
- Οι ηνίοχοι κρατούσαν τα _____ των αλόγων στα άρματα των πολεμιστών.
- Ο Κεβριόνης είχε πατέρα τον _____.
- Προτού χτυπήσει τον Κεβριόνη, ο Πάτροκλος είχε βάλει ως στόχο τον _____.

6. Αντιστοιχίστε τα αποσπάσματα της στήλης Α΄ με τα σωστά στοιχεία της στήλης Β΄. (2,5 Μονάδες)

Α΄		Β΄	
1	«..και ασπίδες σκούνησαν πολλές λιθάρια φουκτωμένα...»	Α	Προοικονομία
2	«Και τότε τον ανάπαιξες, ω Πάτροκλε ιππομάχε»	Β	Ηχητική εικόνα
3	«...δεν έχει ορίσ' η μοίρα των αποτόλμων Τρώων συ την πόλιν να πορθήσεις, ούδ' ο Αχιλλεύς...»	Γ	Αποστροφή
4	«...και απ' τον λαμπρόν του θρόνον έπεσε κάτω ως βουτηχτής...»	Δ	Επανάληψη
5	«...και τρεις εσκάλωσε φορές ο Πάτροκλος στο τείχος και τρεις τον εξετίναξεν ο Φοίβος με τα χέρια...»	Ε	Παρομοίωση

1	2	3	4	5

7. Αντιστοιχίστε τα στοιχεία της στήλης Α΄ με τα στοιχεία της στήλης Β΄, με βάση το κείμενο. (2,5 Μονάδες)

Α΄		Β΄	
1	ιχθυοφόρο	Α	Φοίβος
2	δοξαστός	Β	πέλαγος
3	ιππομάχος	Γ	λιθάρι
4	μακροβόλος	Δ	Πάτροκλος
5	δοντερό		Πρίαμος

1	2	3	4	5

8. Να εξηγήσετε τι σημαίνουν οι παρακάτω υπογραμμισμένες φράσεις ή λέξεις του κειμένου. (2,5 Μονάδες)

«...συ την πόλιν να πορθήσεις...»: _____

«...ευθύς ο Πάτροκλος μακράν εσύρθη...»: _____

«...έπεσαν οι οφθαλμοί του...»: _____

«...τότε τον ανάπαιξες...»: _____

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΓΩΝΙΑ